

TÖREBODA MARIESTAD GULLSPÅNG
Kommuner i samarbete

Riktlinjer för kvalitetskrav på inomhusmiljön i skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar

Antaget av

Miljö- och byggnadsnämnden

2014-12-03 § 137

Innehåll

Bakgrund	1
Allmänt.....	2
Ventilation och luftkvalitet	2
Övrig inomhusmiljö	4
Buller	5
Städning	5
Övrigt.....	6
Referenser.....	7

Bakgrund

Den här riktlinjen syftar till att ge barn och elever som går på skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar (nedan kallat verksamheten) en så bra inomhusmiljö som möjligt. Inomhusmiljön påverkar hälsa och prestation, så det är viktigt att ge både barn och personal en bra miljö att vistas i.

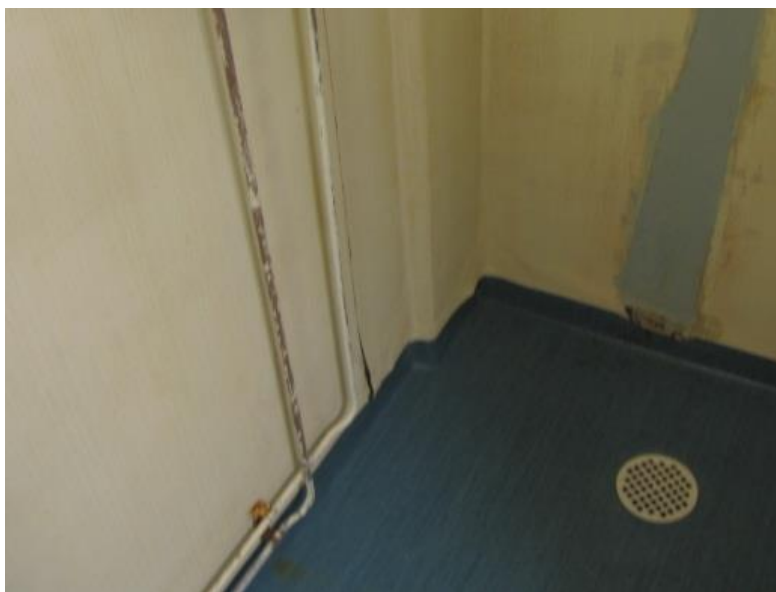
Riktlinjen bygger på egenkontroll enligt Miljöbalken (1998:808) och dess förordningar, och fokuserar framför allt på elevernas/barnens inomhusmiljö. Personalens arbetsmiljö går under Arbetsmiljölagen, som också delvis gäller för eleverna/barnen.

De krav som beskrivs i riktlinjen måste vara uppfyllda för att kommunernas skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar ska anses ha en god inomhusmiljö. I riktlinjen används ord som ”ska” och ”krav”, men i vissa fall kan undantag göras om det finns speciella omständigheter. Till exempel kan en ombyggnation vara planerad, och lokalen används tillfälligt. Undantag kan bara göras om det inte kommer påverka barnens/elevernas hälsa negativt.

Myndighetskrav måste alltid följas även om de inte finns med i den här riktlinjen.

Allmänt

1. Det övergripande målet med riktlinjen är att ingen ska bli sjuk eller må dåligt av inomhusmiljön i undervisningslokaler.
Därför ska skolan/förskolan/fritidshemet/fritidsgården vara extra uppmärksam på t.ex. dålig städning, dålig ventilation, buller, avvikande lukter, sliten inredning i duschar och andra fuktiga utrymmen där det kan bli problem med fuktskador och mögel med mera.
2. Byggnaderna och installationer ska skötas och underhållas så att riktlinjens krav kan uppfyllas.

*Figur 1 Dåligt underhållet duschrum. Våttapeten har släppt, och det finns risk för fuktskador.
Foto: Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2012*

3. Egenkontroll ska finnas på alla skolor, förskolor, fritidshem och fritidsgårdar. Syftet med egenkontrollen är att verksamheten själv ska kontrollera inomhusmiljön. I egenkontrollen ska det tydligt framgå vem som har ansvar för vad, hur problem med inomhusmiljön ska utredas och åtgärdas. (Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll)

Ventilation och luftkvalitet

4. Varje verksamhet ska ha en lista eller liknande där det framgår hur många personer ventilationen i varje rum är avsedd för. Listan ska användas i planeringen av verksamheten så att det inte blir för många elever/barn i klassrum, grupprum, lekrum med mera.
5. Obligatorisk Ventilationskontroll, OVK, ska genomföras enligt gällande regler. Rektorn/förskolechefen ska se till att verksamheten får ett exemplar av protokollet, och även reagera om OVK inte utförs enligt det föreskrivna intervallet.

6. Koldioxidhalten i ett rum får inte regelbundet bli högre än 1000 ppm. Klassrum, grupprum, lekrum med mera ska ha en god ventilation med bra luftväxling. Ventilationen ska kunna föra bort föroreningar och tillföra frisk luft. Föroreningar ska inte kunna spridas mellan utrymmen via ventilationen.

Mera om ventilation:

- I lokaler där utandningsluft är den största källan till föroreningar kan koldioxidhalten fungera som en indikator på luftens kvalitet. Riktmärket är 1000 ppm koldioxid. (FoHMFS 2014:18)
- Undervisningslokaler ska normalt ha en luftväxling på minst 7 l/s och person, med ett tillägg på 0.35 l/s per m² golvarea. Anledningen till tillägget på 0.35 l/s per m² golvarea är att ta hänsyn till andra föroreningskällor än människor. (FoHMFS 2014:18)
- Ventilationen ska dimensioneras efter hur många personer som väntas vara i lokalerna, så att halten koldioxid inte regelbundet blir högre än 1000 ppm. (FoHMFS 2014:18)

7. Friskluftsintaget ska vara placerat så att luften som kommer in i byggnaden håller bra kvalitet. Tilluften ska vara så fri från föroreningar som möjligt, och det ska vara möjligt att hålla en behaglig temperatur i lokalerna.
8. Varje klassrum, grupprum, lekrum med mera ska ha minst två öppningsbara fönster. Verksamheten ska planeras så att lokalen får ”vila” mellan användning.
9. Ventilationens driftsrutiner ska finnas på plats och ska vara anpassade till byggnadens ventilation.
10. Personal och fastighetsansvariga/serviceansvariga ska veta hur de kan påverka ventilationen. Skriftliga instruktioner ska finnas, och dessa ska vara lättlästa.

Figur 2 Ventilationen får inte sättas för. Sätts ventilationen för fungerar det inte som tänkt, och kan orsaka störningar i andra delar av huset. Foto: Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2012

Övrig inomhusmiljö

11. Om det finns misstankar om fuktskador ska de utredas omedelbart. Det ska också anmälas till Miljö- och byggnadsförvaltningen för kännedom.

Figur 3 Tecken på fuktskador ska alltid tas på allvar och ska utredas omgående. Foto: Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2012

12. Stora renoveringar eller ombyggnationer ska planeras så att eleverna/barnen inte utsätts för damm, buller, kemikalier med mera. Innan arbetet startas ska det utredas hur störningar och olägenheter ska minimeras, och hur verksamheten ska agera om det uppstår problem för elevers/barnens hälsa. Vid större ombyggnationer bör verksamheten flyttas tills arbetet är klart.

Figur 4 Fasadbyte på en förskola i december. Foto: Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2012

13. Lokalerna med tillhörande utrymmen ska vara färdigställda innan de tas i bruk.
14. Varje verksamhet ska årligen genomföra en skydds rond. I protokollet ska bl.a. framgå vilka eventuella klagomål som framförts på inomhusmiljön.
15. Klassrum, grupprum, lekrum med mera ska hålla en behaglig inomhustemperatur. Temperaturen får inte regelbundet vara under +18 ° C, eller över +24°C. (FoHMFS 2014:17)

Buller

16. Den ekvivalenta ljudnivån inomhus, det vill säga ljudnivån över tid, får inte vara mer än 30 dBA från trafik och installationer. Om det upplevs som att en lokal har problem med buller ska det utredas, och åtgärder genomföras om utredningen visar på en olägenhet.
17. Buller i skolan ska följa Folkhälsomyndighetens riktlinjer för buller (FoHMFS 2014:13).

Städning

18. På alla verksamheter ska det finnas skriftliga städrutiner. De kan vara gemensamma för flera lokaler. Om det finns speciella omständigheter, t.ex. att lokalerna ligger på landsbygden, vid en större dammande väg, i närheten av ett skogsområde etc. eller även används kvällar och helger, kan anpassningar av städrutinerna vara nödvändiga. Ansvarsfördelningen ska vara tydlig och det ska ingå vem som är ansvarig för t.ex. tvätt av gardiner, rengöring av luftfilter, plocka bort på ytor etc. Pedagogisk personal och lokalvårdare ska ha tillgång till rutinerna.
19. Städrutinerna ska följa "Folkhälsomyndighetens allmänna råd FoHMFS 2014:19 om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet". Lokalerna ska vara lättstädade.

Rengöringsmedel och andra kemikalier som används ska vara fria från onödiga ämnen, till exempel parfym, färgämne eller förtjockningsmedel. Kemikalierna ska vara miljöanpassade. De ska också vara korrekt märkta med beskrivning av hur de hanteras säkert, doseringsanvisning och innehåll. Det ska finnas uppdaterade säkerhetsdatablad för varje produkt.
20. Lokaler som används stadigvarande, exempelvis lekrum, klassrum, grupprum och korridorer bör städas varje dag. Hygienutrymmen bör städas varje dag, och vid hög risk för smitta bör ytan rengöras vid varje användning, exempelvis vid skötbord.

21. Städförråd där vatten eller fuktigt material hanteras ska vara ventilerade. Anledningen till detta är att det kan uppstå problem med fuktskador och dålig lukt om fukten inte kan ledas bort.

Figur 5 Så här kan ett välordnat städutrymme se ut. Foto: Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2012

22. Då det köps in nya möbler så ska det väljas material som inte luktar, släpper ifrån sig kemikalier eller samlar damm. Möblerna bör också vara bullerdämpade.
23. Större ändringar i städrutinerna ska anmälas till Miljö- och byggnadsförvaltningen.

Övrigt

24. Rökning får inte förekomma på verksamhetens område. Det är rektorn/förskolechefen som definierar verksamhetens område. Förbudet gäller också annan personal, ex. fastighetsförvaltare och städpersonal, entreprenörer och gäller även föräldrar och andra besökare. (Tobakslag 1993:581)
25. Alla klagomål som har väsentlig betydelse ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt ska anmälas till Miljö- och byggnadsförvaltningen om de inte genast kan åtgärdas.
26. Riktlinjerna är vägledande med nu rådande kunskap. De kan komma att ändras för att anpassas till nya rön vad gäller krav för att uppnå en så bra inomhusmiljö som möjligt.
27. Den här riktlinjen ersätter den tidigare riktlinjen, antagen av Miljö- och byggnadsnämnden 2007-10-04.

Referenser

1. Miljöbalken (1998:808)
2. Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll
3. BFS 2011:16
4. FoHMFS 2014:18
Folkhälsomyndighetens allmänna råd om ventilation
5. BBR 6.322
6. FoHMFS 2014:13
Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus
7. FoHMFS 2014:17
Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus
8. FoHMFS 2014:19
9. Tobakslag 1993:581

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN
MARIESTADS, TÖREBODA och GULLSPÅNGS KOMMUNER